

POSTANOWIENIE

Dnia 24 marca 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Zbigniew Hajn (przewodniczący)

SSN Romualda Spyt

SSA K. Staryk (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa S. S.

przeciwko Zespołowi Szkół Ponadgimnazjalnych w Ł.

o odszkodowanie z tytułu naruszenia zasady równego traktowania w zatrudnieniu,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 24 marca 2011 r.,

zażalenia powódki na postanowienie Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i

Ubezpieczeń Społecznych w Ł.

z dnia 22 grudnia 2010 r.,

oddala zażalenie.

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem z dnia 23 września 2010 r., sygn. akt ...193/10, Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ł., na skutek apelacji pozwanego Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Ł., zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 28 kwietnia 2010 r. w pkt 1, przyznający powódce S. S. odszkodowanie z tytułu naruszenia zasady równego traktowania w zatrudnieniu w kwocie 2.160,00 zł i oddalił powództwo. Nadto zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 705 zł tytułem zwrotu kosztów procesu za obie instancje.

Wyrok Sądu Okręgowego został zaskarżony skargą kasacyjną przez pełnomocnika powódki. Zaskarżonemu orzeczeniu skarżący zarzucił:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 18^{3b} § 1 k.p. przez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż to na powódce spoczywał ciężar udowodnienia, że pozwany naruszył wobec niej zasady równego traktowania w zatrudnieniu,

2. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:

- art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z art. 363 § 3 k.p.c. poprzez rozpoznanie sprawy poza granicami apelacji wniesionej przez stronę pozwaną, tj. w zakresie, w którym wyrok Sądu i instancji stał się prawomocny;

- art. 378 § 1 k.p.c. i 382 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak wskazania, jakie dowody legły u podstaw odmiennych ustaleń dokonanych przez Sąd drugiej instancji, jakim dowodom daje wiarę, dlaczego odmawia wiary innym dowodom, jaką moc dowodową im przypisuje oraz dlaczego ocena dowodów dokonana przez Sąd I instancji była nieprawidłowa.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi II instancji do ponownego rozpoznania, przy uwzględnieniu zwrotu kosztów postępowania od pozwanego na rzecz powódki. Jako wartość przedmiotu zaskarżenia wskazana została kwota 21.014 zł.

Postanowieniem z dnia 22 grudnia 2010 r., w sprawie o sygn. akt: ...193/10, Sąd Okręgowy w Ł. Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych odrzucił skargę kasacyjną.

Sąd Okręgowy uznał, że skarga kasacyjna była niedopuszczalna stosownie do art. 398² § 1 k.p.c., gdyż wartość przedmiotu zaskarżenia stanowiła kwotę niższą niż dziesięć tysięcy złotych. Zdaniem Sądu Okręgowego roszczenie odszkodowawcze z tytułu naruszenia zasady równego traktowania w zatrudnieniu jest sprawą o charakterze majątkowym. Ocena dopuszczalności wniesionej skargi kasacyjnej powinna być zatem odniesiona do wartości przedmiotu zaskarżenia - w tym przypadku do wysokości kwestionowanego przez pozwanego na etapie postępowania apelacyjnego, a przyznanego przez Sąd pierwszej instancji

odszkodowania (art. 398¹¹ § 1 k.p.c. w związku z art. 19 § 1 k.p.c.), tylko bowiem w tym zakresie orzeczenie Sądu I instancji było podważane. Dla określenia wartości przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego miarodajna jest natomiast wyłącznie wartość przedmiotu podlegającego rzeczywistemu rozpoznaniu i rozstrzygnięciu.

W rozpoznawanej sprawie wartość przedmiotu zaskarżenia określona przez pełnomocnika powódki jako równowartość 21.014,00 zł nie była prawidłowa. Z uwagi na wartość roszczenia będącego przedmiotem rozpoznania zarówno sądu pierwszej, jak i drugiej instancji, nie mogła bowiem ona przekraczać kwoty 2.160 zł. Wskazana rzeczywista wartość przedmiotu zaskarżenia nie spełnia zatem wymogów określonych w art. 398 § 1 k.p.c.

Postanowienie Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 22 grudnia 2010 roku zaskarżył zażaleniem w całości pełnomocnik wnioskodawczyni, zaskarżonemu postanowieniu zarzucając:

„naruszenie art. 398 (6) § 2 k. p. c. w związku z art. 398 (2) § 1 k. p. c. poprzez bezzasadne przyjęcie, iż pełnomocnik powódki w sposób nieprawidłowy określił wartość przedmiotu zaskarżenia, a biorąc pod uwagę prawidłową wartość przedmiotu zaskarżenia w przedmiotowej sprawie skarga kasacyjna jest niedopuszczalna – podczas, gdy wartość przedmiotu zaskarżenia została w sposób prawidłowy określona przez pełnomocnika powódki w skardze kasacyjnej w oparciu o treść wyroku Sądu Okręgowego w Ł. Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, z dnia 23 września 2010 r., sygn. akt ...193/10, a od tak określonej wartości przedmiotu zaskarżenia skarga kasacyjna przysługuje”. Na podstawie art. 394 § 3 k. p. c. wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i nadanie skardze kasacyjnej dalszego biegu.

W uzasadnieniu zażalenia wskazał, że przedmiotem rozpoznania przed Sądem I instancji była kwota 21.013,60 złotych. Strona pozwana zaskarżyła wyrok Sądu Rejonowego w K. jedynie w części odnoszącej się do kwoty 2.160,00 złotych. Tym niemniej Sąd Okręgowy określił wartość przedmiotu rozpoznawanej przez siebie sprawy na kwotę 21.013,60 złotych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zawiera usprawiedliwionych zarzutów. Stosownie do art. 398¹ § 1 k.p.c., od wydanego przez sąd drugiej instancji prawomocnego wyroku lub postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie strona, Prokurator Generalny lub Rzecznik Praw Obywatelskich może wnieść skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. W myśl art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c., skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, w sprawach gospodarczych - niższa niż siedemdziesiąt pięć tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Z kolei stosownie do art. 398¹³ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod rozagę nieważność postępowania.

Wartość przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej nie może obejmować roszczeń zgłoszonych w pozwie, lecz niebędących przedmiotem rozstrzygnięcia sądu odwoławczego z tego względu, że strona nie skorzystała z przysługującego jej prawa zaskarżenia wyroku sądu pierwszej instancji (art. 398² § 1 k.p.c. zdanie pierwsze w związku z art. 398¹³ § 1 k.p.c.). Ten pogląd, wyrażony w postanowieniu z dnia 19 marca 2009 r., sygn. akt II PZ 1/09 (OSNP 2010/21-22/266) Sąd Najwyższy, rozpoznający niniejsze zażalenie, w całości akceptuje.

Analiza wymienionych wyżej przepisów wskazuje, że wartość przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej nie zawsze jest tożsama z wartością przedmiotu sporu, czyli kwotą właściwą dla chwili wniesienia pozwu, ale wyznaczona jest przez objęty granicami zaskarżenia przedmiot rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji. Wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną nie może więc przekraczać wartości żądania, co do którego powództwo zostało oddalone prawomocnym wyrokiem sądu odwoławczego (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2002 r., I PZ 101/02, LEX nr 74714). Inaczej rzecz ujmując, wartość przedmiotu zaskarżenia, którego dotyczy skarga kasacyjna, może obejmować tylko roszczenia będące przedmiotem sporu w postępowaniu

odwoławczym, które stronie wnoszącej skargę zostały oddalone przez sąd drugiej instancji i których z tego względu dochodzi w postępowaniu kasacyjnym. Skarga kasacyjna nie może natomiast obejmować roszczeń, co prawda zgłoszonych w pozwie, jednakże niebędących przedmiotem rozstrzygnięcia sądu odwoławczego z tego względu, że strona nie skorzystała z przysługującego jej prawa zaskarżenia wyroku sądu pierwszej instancji.

Wprawdzie w pozwie powódka domagała się zasądzenia na jej rzecz od pozwanego kwoty 21.013,60 zł, jednak – po oddaleniu powództwa ponad kwotę 2.160 zł, nie wniosła apelacji, doprowadzając do uprawomocnienia się wyroku Sądu pierwszej instancji w tym zakresie. Apelacja została wniesiona tylko przez pozwaną, która prawidłowo podała w apelacji wartość przedmiotu zaskarżenia – 2.160 zł.

Skarżąca pomija okoliczność, że - z uwagi na niezaskarżenie przez nią rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji - przedmiotem rozpoznania przez Sąd odwoławczy nie było żądanie określone w art. 19 § 1 k.p.c., ale wyłącznie zasądzone na rzecz powódki przez Sąd Rejonowy, odszkodowanie. Jest ono niewątpliwie roszczeniem majątkowym pieniężnym, dla którego sposób oznaczenia wartości przedmiotu sporu podlegającego rozpoznaniu na danym etapie postępowania określa art. 19 § 1 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2003 r., I PK 263/02, Monitor Prawa Pracy - wkładka 2004 nr 1, poz. 10). Taki był przedmiot rozpoznania i rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji i z niego wynika wartość zaskarżenia w skardze kasacyjnej. W postępowaniu kasacyjnym przedmiotem zaskarżenia może być tylko to, odośnie czego wyrokował sąd drugiej instancji.

Dla określenia wartości przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego miarodajna jest wyłącznie wartość przedmiotu podlegającego rzeczywistemu rozpoznaniu i rozstrzygnięciu, co wyklucza dowolność stron przy jej oznaczaniu. Sąd drugiej instancji nie tylko jest uprawniony, ale i zobowiązany do sprawdzenia - w razie wątpliwości - wskazanej w skardze wartości przedmiotu zaskarżenia. Uprawnienie sądu obejmuje nie tylko skontrolowanie danych składających się na tę wartość, lecz także sposobu jej obliczenia, natomiast nie nakłada powinności jej samodzielnego

ustalania (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2010 r., w sprawie II UZ 10/10 - LEX nr 611822).

Również w postanowieniu z dnia 10 lutego 2010 r., w sprawie II UZ 55/09 (LEX nr 621342), Sąd Najwyższy zajął stanowisko, że Sąd drugiej instancji nie może bezkrytycznie przyjmować dowolnych twierdzeń o wartości przedmiotu zaskarżenia i powinien wezwać stronę do uzupełnienia kasacji przez skonkretyzowanie tej wartości, a następnie ocenić ją z punktu widzenia dopuszczalności kasacji. W rezultacie sąd, do którego wniesiono skargę kasacyjną dokonuje sprawdzenia, czy jej oznaczenie nastąpiło według reguł określonych w art. 19 - 24 k.p.c. Odrzucenie skargi kasacyjnej ze względu na niespełnienie przez nią wymagania, które stosownie do przepisów ustawy jest konieczne z punktu widzenia dopuszczalności skargi, nie narusza prawa do sądu.

Z powyższych względów zażalenie podlega oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.